

FRÁSÖGN

af 22. þingmannaráðstefnu Eystrasaltssvæðisins í Pärnu 25.-27. ágúst 2013

Þingmannaráðstefna Eystrasaltssvæðisins, Baltic Sea Parliamentary Conference – BSPC, var haldin í Pärnu í Eistlandi 25.-27. ágúst sl. undir yfirskriftinni „Sjálfbær nýsköpun til grundvallar samkeppnishæfum hagkerfum á Eystrasaltssvæðinu.“ Af hálfu Íslandsdeildar Norðurlandaráðs sóttu ráðstefnuna Jóhanna María Sigmundsdóttir, Róbert Marshall og Helgi Hjörvar, auk Lárusar Valgarðssonar ritara. Helstu mál til umfjöllunar voru samvinna á Eystrasaltssvæðinu, nýsköpun og samkeppnishæfni, grænn hagvöxtur og orkunýting, og umhverfi frumkvöðlastarfs í skapandi greinum.

Samvinna á Eystrasaltssvæðinu var til umfjöllunar í fyrsta hluta ráðstefnunnar. Darya Akhutina, starfandi formaður vettvangs frjálsra félagasamtaka á Eystrasaltssvæðinu, var meðal framsögumanna. Hún sagði að vettvangurinn, sem stofnaður hefði verið árið 2001, væri einnig tengslanet, en vettvangurinn fundar árlega og sendir frá sér ályktanir. Akhutina kynnti síðustu ályktun vettvangsins í fimm liðum frá ellefta fundi hans 16.–17. apríl 2013 í Pétursborg í Rússlandi. Í fyrsta lagi að mikilvægt væri að auka pólitískan og fjárhagslegan stuðning frjálsra félagasamtaka á Eystrasaltssvæðinu til alþjóðasamvinnu. Í öðru lagi að þörf væri fyrir þátttöku og sérfræðipækkingu frjálsra félagasamtaka í ákvarðanatökuferlum. Í þriðja lagi að mikilvægt væri að auka aðkomu frjálsra félagasamtaka að samvinnu innan ramma Eystrasaltsáætlunar Evrópusambandsins og Norðlægu víddarinnar. Í fjórða lagi að þörf væri á að koma á skipulagi sem gerði þátttöku Rússlands og rússneskra frjálsra félagasamtaka mögulega í áætlunum í alþjóðasamstarfi. Í fimmta lagi að þörf væri á að greiða fyrir vegabréfsáritunum, m.a. með því að leyfa að samstarf frjálsra félagasamtaka og ungliðahreyfinga væri gild ástæða vegabréfsáritunar. Að lokum bauð Akhutina þátttakendur Þingmannaráðstefnu Eystrasaltssvæðisins velkomna á tólfta fund vettvangs frjálsra félagasamtaka á Eystrasaltssvæðinu sem haldinn verður 2.–3. júní í Turku í Finnlandi. Í ályktun þingmannaráðstefnunnar var í 2. grein hvatt til að greitt yrði fyrir vegabréfsáritunum á Eystrasaltssvæðinu milli landa innan og utan Schengen-svæðisins.

Við umræður um samvinnu á Eystrasaltssvæðinu tók danski þingmaðurinn Benny Engelbrecht til máls. Hann undirstrikaði mikilvægi þingmannasamstarfs á Eystrasaltssvæðinu og sagði að danska sendinefndin væri mótfallin allri mismunun vegna kynferðis, kynhneigðar eða trúarbragða. Hann fagnaði því að sum lönd á Eystrasaltssvæðinu hefðu formgert réttindi sam- og tvíkynhneigðra og transfólks, samhliða því að hann lýsti yfir áhyggjum af setningu laga sem bönnuðu áróður því til stuðnings. Engelbrecht sagði að Eystrasaltssvæðið gæti verið fyrirmynd annara svæða varðandi mannréttindi hvatti þingmannaráðstefnuna til að taka málefnið til umfjöllunar.

Nýsköpun og samkeppnishæfni var til umfjöllunar í öðrum hluta þingmannaráðstefnunnar. Dr. Silvia Stiller, sem stundar rannsóknir við alþjóðahagfræðistofnun Hamborgar, var meðal framsögumanna og kynnti möguleika og áskoranir varðandi nýsköpun framtíðarinnar á Eystrasaltssvæðinu. Hún sagði fjóra meginstrauma verða ríkjandi í þróun Eystrasaltssvæðisins í framtíðinni; aukið samspil varðandi þjóðarframleiðslu á mann, aukin tengslamyndun varðandi verslun og vinnumarkað, lýðfræðilega þróun og aukin áhersla á þjónustu- og þekkingariðnað. Stiller benti á að nýsköpun væri sérstaklega mikilvæg varðandi tvo síðustu straumana. Þá greindi hún þrenns konar mismun varðandi skipulag og þróun á Eystrasaltssvæðinu sem hefði áhrif á nýsköpun. Í fyrsta lagi mismun á þjóðarframleiðslu á mann, í öðru lagi mismunandi möguleika á nýsköpun í löndunum og í þriðja lagi mismun á fjárfestingu í rannsóknum og þróun í bæði einkageiranum og opinbera geiranum. Stiller sagði að æskilegt væri að Eystrasaltsríkin og Pólland myndu ná Norðurlöndunum og Þýskalandi varðandi

þjóðarframleiðslu á mann, skipulag efnahagsmála og þekkingariðnað. Til að auka möguleika á nýsköpun þyrfti að auka tengsl og klasamyndun yfir landamæri, þróa innviði og stuðla að frjálsri för vinnuafls. Í ályktun þingmannaráðstefnunnar var hvatt til að menn færðu sér í nyt aukinn svæðisbundinn virðisauka sem hlytist af samvinnu um nýsköpun, fjallað um lýðfræðilega þróun og þróun samfélaga á þekkingargrundvelli.

Grænn hagvöxtur og orkunýting var til umfjöllunar í þriðja hluta ráðstefnunnar. Cecilie Tenfjord-Toftby, formaður starfshóps þingmannaráðstefnunnar um grænan hagvöxt og orkunýtingu, kynnti lokaskýrslu starfshópsins og þær tillögur sem starfshópurinn lagði fram í skýrslunni. Tillögur starfshópsins, sem hefur starfað frá ágúst 2011, voru átta. Í fyrsta lagi að þróa og innleiða fjármögnunarmöguleika til að styðja grænan hagvöxt og orkunýtingu innan landa og innan svæðisins. Í öðru lagi að tryggja nauðsynlegan stuðning við þróun grænnar tækni. Í þriðja lagi að þróa og gera græn opinber innkaup. Í fjórða lagi að vinna saman að samsvarandi svæðisbundnum tæknistöðlum og byggingarreglum. Í fimmta lagi að styðja viðleitni Evrópusambandsins um að styrkja markað með kvóta fyrir útblástur gróðurhúslofttegunda. Í sjötta lagi að styðja viðleitni um að tengja raforkunet ólíkra landa. Í sjöunda lagi að greiða fyrir þróun og fjárfestingu í innviðum til að tryggja framboð umhverfisvæns eldsneytis fyrir skip og báta. Í áttunda lagi að stuðla að aukinni meðvitund meðal fyrirtækja og heimila um umhverfislegar afleiðingar núverandi ósjálfbærra framleiðslu- og neysluháttanna. Fjórar af tillögum starfshópsins rötuðu í ályktun þingmannaráðstefnunnar; um aukna meðvitund um umhverfislegar afleiðingar núverandi framleiðslu- og neysluháttanna, um samsvarandi tæknistaðla og byggingarreglur, um tengsl raforkuneta, og um fjármögnunarmöguleika til að styðja grænan hagvöxt og orkunýtingu.

Umhverfi frumkvöðlastarfs í skapandi greinum var til umfjöllunar í fjórða og síðasta hluta þingmannaráðstefnunnar. Deborah Dawton, forstöðumaður skrifstofu evrópskra hönnunarsamtaka, var meðal framsögumanna og kynnti 21 tillögu evrópska leiðtogaráðsins um hönnun sem framlag til sjálfbærs hagvaxtar og aukinnar hagsældar. Dawton undirstrikaði mikilvægi hönnunar í nýsköpunarverkefnum til að auka hagsæld og að samvinna milli hönnunargeirans, fyrirtækja og opinbera geirans stuðlaði að betri þjónustu. Ein af tillögum leiðtogaráðsins um hönnun fjallaði um aukna samkeppnishæfni sem hlytist af endurhönnun afurða sem þegar eru fyrir hendi.

Mikael Sjövall, kynningarstjóri Norræna umhverfisfjármögnunarfélagsins, Nordic Environment Finance Corporation – NEFCO, var einnig framsögumaður um umhverfi frumkvöðlastarfs í skapandi greinum. Hann benti m.a á að gífurlegir möguleikar á nýsköpun væru fólgnir í minni losun eldsneytis í hafið frá skipum og bátum. Líta ætti á mengun sem viðskiptatækifæri. Í 12. grein ályktunar þingmannaráðstefnunnar var fjallað um stuðning við skapandi greinar sem hreyfiafl hagvaxtar og atvinnu.

Ályktun þingmannaráðstefnunnar var undirbúin af ályktunarnefnd sem Jóhanna María Sigmundsdóttir sat í fyrir hönd Alþingis sem formaður íslensku sendinefndarinnar.

Næsta þingmannaráðstefna Eystrasaltssvæðisins, sú 23. í röðinni, verður í Olsztyn í Póllandi 24.-26. ágúst 2014.

Frekari upplýsingar má nálgast hjá ritara Íslandsdeildar Norðurlandaráðs og á vefsvæðinu www.bspc.net.